

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

Quæstio V. De Dispensatione Impedimentorum Matrimonij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

num injectionem, vel saltem moralis per minas, aut metum gravem illata: unde non sufficiunt solæ blanditiæ, vel preces, quibus puella educitur è domo paterna. Et additur, *ad matrimonium contrahendum*: quia si ob alium finem quis violenter abduceret puellam, non fieret talis Raptus, qui est impedimentum dirimens matrimonium inter raptorem & raptam.

Raptus est
impedimen-
tum diri-
mens ma-
trimonij.

154. Porrò Raptus sic commissus non solum tunc est impedimentum dirimens matrimonij inter raptorem & raptam, quando puella per vim abducta reverà non consentit in matrimonium (sic enim Jure naturæ matrimonium foret nullum, defectu consensûs ad ejus valorem necessariò requisiti) sed etiam tunc, quando puella postmodum quidem verè ac liberè consentit, adhuc tamen manet in potestate raptoris. Ratio est: quia novissimè in Concilio Tridentino *Sess. 24. cap. 6. de Reform. matrim.* decretum fuit, inter raptorem & raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris permanferit, nullum posse consistere matrimonium.

Equam-
du ?

155. Dicitur notanter, *quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit*. Nam si post raptum commissum, puella rapta iterum separata fuerit à raptore, & in loco tuto ac libero constituta, ac postmodum raptorem in virum habere consenserit, posse inter eam & raptorem consistere matrimonium, docet ibidem citatum Concilium. Insuper, si fæmina rapiat virum in ordine ad matrimonium secum ineundum, non orietur inde Impedimentum dirimens matrimonij, si postea vir consentire voluerit: quia Concilium Trident. *loc. cit.* loquitur solum de raptore & rapta; ac proinde Decretum ipsius, utpote correctorium Juris antiqui, simulque pœnale, non est extendendum ad fæminam raptricem viri. Sanchez *lib. 7. disp. 13. num. 16.*

Quid, si fæ-
mina rapiat
virum ?

QUÆSTIO V.

De Dispensatione Impedimentorum Ma- trimonij.

Dispen-
satio, quid ?
(k) Vi-
deatur Tr.
2. Dist. 4.
n. 12. &
seqq.

156. **D**ispensatio propriè dicta, est juris communis relaxatio, facta cum causæ cognitione ab habente legitimam potestatem. (k) Dicitur, *ab habente legitimam potestatem*: quia dispensatio est actus jurisdictionis, ad quam requiritur legitima potestas. In proposito igitur nomine *Dispensationis*, intelligitur ablatio Impedimenti matrimonij, seu relaxatio legis illud imponentis, facta pro certis personis & casibus in particulari: de qua loquendo, sic

157. CON:

157. CONCL. I. Papa nequit dispensare in Impedimentis Jure naturali, ac Divino, matrimonium dirimentibus; potest tamen dispensare in omnibus Impedimentis solo Jure Ecclesiastico illud dirimentibus. Ita omnes Doctores Catholici. Ratio primæ partis est: quia Papa non habet potestatem relaxandi Jus naturale, aut Divinum; cum inferior non possit dispensare in lege Superioris. Ratio secundæ partis est: quia ut habetur c. Proposuit. de Concess. Præbend. Papa secundum plenitudinem potestatis de jure potest supra jus dispensare.

Papa, in quibus impedimentis possit dispensare?

158. CONCL. II. Quamvis jure ordinario non possit Episcopus dispensare in Impedimentis Jure Ecclesiastico dirimentibus matrimonium; tamen in casu magnæ necessitatis, & concurrentibus certis conditionibus, potest in ipsis etiam Episcopus pro Foro conscientie dispensare. Ita Sanchez lib. 2. de Matr. disp. 40. n. 3. Fagnanus in c. Nimis. num. 33. & seq. de Filijs Presbyt. Gobat tract. 9. Theol. Experim. num. 576. Barbosa de offic. & potest. Episc. allegat. 35. num. 3. & seq. Perez disp. 44. de Matrimonio, sect. 6. Engel tit. de Matrimonio contra interdictum &c. §. 3. n. 11. & alij communiter.

An Episcopus possit aliquando dispensare in impedimentis matrimonij?

159. Porro conditiones illæ, quæ requiruntur ad hoc, ut Episcopus secluso speciali privilegio possit dispensare, saltem pro Foro conscientie, in Impedimentis matrimonium duntaxat Jure Ecclesiastico dirimentibus, & cæteroque dispensari solitis, sunt sequentes. I. Ut impedimentum sit occultum. II. Ut matrimonium jam sit contractum publicè, sive in facie Ecclesie. simulque præmissis denunciationibus. III. Ut sit contractum bonæ fide; id est, absque scientia impedimenti: & hoc propter Concilium Trident. Sess. 24. de Refor. matrim. cap. 5. quod contrahentes scienter inter gradus prohibitos vult separari, & spe dispensationis consequendæ carere: sufficit tamen, si unus ex conjugibus in bona fide fuerit. IV. Ut subsit gravis causa dispensandi, sive urgens necessitas: utputà, quòd neque conjuges separari possint absque scandalo, neque propter paupertatem, aut distantiam loci, & magnum periculum incontinentie, pateat recursus ad Summum Pontificem.

Quibus statibus conditionibus id fieri valeat?

160. Et quidem stantibus præfatis conditionibus posse Episcopum dispensare pro Foro conscientie, est communis, & prope modum certa sententia. Ratio est: quia hoc videtur ex genere Pastorale Officium Episcoporum, ne alioquin Oves subjectæ destituantur necessarijs remedijs, si Episcopus in casu tantæ necessitatis, & concurrentibus dictis conditionibus, non posset eisdem

Fundamentum dictæ assertionis.

G g g g g g g 2

oppor-

opportune subvenire. & dispensare saltem pro Foro conscientiae. Unde cum Summus Pontifex praesumitur ejusmodi potestatem Episcopis tacite concedere, idque ad evitandum manifestum periculum animarum: tum etiam hoc ipsum comprobare censetur ipsamet consuetudo, quae est optima legum interpres, ac sufficit ad acquirendam jurisdictionem.

Datur quibusdam Episcopis expressa facultas dispensandi.

161. Quinimò in multis Diocesis ab Urbe remotis, ex speciali gratia Summi Pontificis, solet expressa facultas Episcopis concedi (servatis tamen certis conditionibus) dispensandi in nonnullis Impedimentis matrimonium dirimentibus, deseruiens non tantum pro Foro conscientiae, & post matrimonium contractum, sed quandoque etiam procedens in Foro externo, atque in ordine ad matrimonium contrahendum: quae proinde facultates in particularibus casibus erunt attendendae: & si ab inferioribus ignorentur, super ijs consulantur Superiores Ecclesiastici, quorum interest. Sed pro clariori hujus materiae de Dispensationibus intelligentia,

Quid observandum sit in procuranda dispensatione impedimentorum matrimonij?

162. Quaeres I. Quid observandum sit in procuranda dispensatione impedimentorum matrimonij? Resp. Petens dispensationem impedimentorum matrimonij, ante omnia attendat, ne in sua Supplicatione exprimat falsum, aut occultet verum, quod in Jure praecipitur exprimi. Ratio est: quia alioquin dispensatio taliter obtenta, foret nulla ac subreptitia. Ne autem talis error committatur, erunt cumprimis sequentia observanda.

I. Proponatur impedimentum rite in sua specie.

163. I. Impedimentum, de quo petitur dispensatio, proponatur rite in sua specie: nam, si unum exprimeretur pro alio, nulla foret dispensatio, v. g. si impedimentum Affinitatis ponatur pro impedimento Consanguinitatis, aut e contra, non valebit dispensatio desuper obtenta.

An exprimendum nomen ejus pro quo petitur dispensatio?

164. Petatur autem ejusmodi dispensatio tacito nomine ejus, pro quo petitur, si haec pro solo Foro conscientiae petatur. Quod si verò postuletur dispensatio pro Foro externo, necesse erit exprimere & nomen, & cognomen, & Diocesin, imò plerumque & Parochiam, conditionemque petentium.

II. Si plura concurrant impedimenta.

165. II. Si plura simul impedimenta concurrant, omnia sunt in specie exponenda: quia, si unum solum impedimentum, quamvis fortius, exponatur, vel de nullo (ut vult Sanchez lib. 8. disp. 23. num. 2. citans alios) vel ad summum de solo expresso habe-

habebitur dispensatio, non de altero. Et hoc intellige, etiam si plura illa impedimenta sint ejusdem speciei: unde quando quis est affinis alteri ex duplici capite, ut puta quia cognovit duas ejus consanguineas, debet utraque affinitas explicari. Sanchez loc. cit. disp. 24. n. 5.

166. III. Impedimenta Cognationis, Affinitatis, ac publicæ Honestatis, debent explicari in proprio gradu; id est, numpetentes dispensationem sint conjuncti in primo, secundo, tertio aut quarto gradu; item, an Conjunctio Consanguinitatis, seu Affinitatis, sit in linea recta, vel transversali; & si in transversali, an sit in gradu æquali, vel inæquali: hæc enim omnia reddunt dispensationem magis vel minus facilem, ac pro ipsa obtinenda requiritur major vel minor causa.

167. IV. Exprimatur, utrum Affinitas sit contracta ex copula conjugali, vel fornicaria: item, an publica Honestas orta fuerit ex sponsalibus de futuro, vel ex matrimonio rato.

168. V. Si petitur dispensatio impedimenti post matrimonium jam contractum, est addendum, ac explicandum, an matrimonium illud fuerit scienter contractum cum impedimento dirimente, vel cum spe sic facilius impetrandæ dispensationis, aut non servatis trinis denunciationibus, nec ne. Et hoc ratione Decreti Concilij Trident. Sess. 24. de Reform. matr. cap. 5. (1) Insuper, si in casu urgentis necessitatis petatur dispensatio ab Ordinario loci, addendum est, atque ostendendum, hic reverà adesse urgentem necessitatem, & alias condiciones superiùs recensitas, ut sic eidem conitet, se hic & nunc dispensare posse pro Foro conscientie.

169. Quæres II. Quid Consilij sit cum ijs, qui post matrimonium jam publicè contractum sunt sibi consilij alicujus impedimenti dirimentis? Resp. I. Si impedimentum dispensabile est, petendam esse dispensationem vel à Papa, si ad ipsum patet aditus; vel ab Episcopo sive Ordinario loci, si is vel ex speciali privilegio Apostolico facultatem dispensandi obtinuerit, vel saltem hanc habeat pro Foro conscientie in casu urgentis necessitatis, atque periculo incontinentie. Interea tamen putativi conjuges, & consilij talis impedimenti, tenentur abstinere ab omni actu conjugali, utpote cum alioquin ob nullitatem matrimonij committerent grave peccatum fornicationis. Proinde interim vel debent cohabitare, & vivere tanquam fratres

Gggggggg 3

ter 13. num. 3.

ca. omnia exponitur.

Impedimenta Cognationis, Affinitatis &c. explicentur in proprio gradu.

17. Et unde sit contracta Affinitas &c. quæ alia sint appetenda?

(1) Suprà n. 159. citati.

Quid consilij cum ijs, qui post matrimonium contractum sibi consilij sunt alicujus impedimenti?

(m) Adde dicta, dist. ter 13. num. 3.

ter & foror in vera continentia; vel (ob periculum incontinentiæ) sub specie cujusdam peregrinationis, aut alterius negotij peragendi, ab invicem sequeltrari, donec obtenta sit dispensatio.

Dispensatio,
per quem
petenda?

170. Resp. II. Quando impedimentum est occultum, ac præsertim, si oriatur ex aliquo crimine, petiturque dispensatio pro Foro conscientie, ordinariè consultum est, ut ipsemet Parochus, vel Confessarius, de licentia poenitentis, ejusdemque expensis in mittendo nuntio faciendis, hujusmodi dispensationem procuret: tacito tamen nomine eorum, qui tali impedimento laborant, vel fingendo aliud nomen, v. g. Stichij, Berthæ, aut litterarum *A. Vir B. Femina*. Sic enim non periclitabitur bona fama indigentium dispensatione.

Et à quo,
& quomodo?

171. Resp. III. Quando est dispensatio pro Foro conscientie petenda à SS. Pontifice, non est necesse litteras inscribere ipsi Summo Pontifici, sed (nisi habeatur qualificata persona intermedia, v. g. Procurator Generalis Ordinis, vel Agens Romæ causas sui Ordinarij, per quam melius possit negotium expediri) sufficit eas dirigere ad Majorem Poenitentiarum, in hunc modum: *Eminentissimo & Reverendissimo Domino Domino S. R. E. Cardinali Majori Poenitentiaro. Romam*. Is enim pro sua humanitate, charitatèque, libenter omnes audiet, & litteras jubebit expediri, dummodò in ipsis litteris ritè apponatur locus, in quem sint remittendæ litteræ, v. g. in hæc verba: *Dignetur Eminentia Vestra rescribere mihi N. N. per Mantuam, Ratisbonam; & dehinc in Oppidum N.* Et specificetur locus ultimatus benè. Quòd si verò pro Foro conscientie sit petenda dispensatio ab Episcopo loci, ordinariè litteræ dirigendæ sunt ad Reverendissimum Dominum Vicarium Generalem, sive Officialem, p. t. existentem, qui earundem expeditionem postmodum jam ritè ordinabit, dummodò & ipse moneatur in litteris de loco, quorsum, & ad quem responsio sit dirigenda.

An obtentâ
dispensatione
matrimonium
coram a-
rocho & Te-
stibus reno-
vandam sit?

172. Resp. IV. Quamvis matrimonium antea ratione occulti impedimenti nulliter contractum, à conjugibus per novum mutuum consensum, post impetratam dispensationem habendum, necessariò sit renovandum: tamen quando illud coram Parocho, ac duobus Testibus, jam semel est initum, non obstante, quòd fuerit invalidum ob occultum impedimentum, ejusmodi matrimonium ablato postmodum impedimento per legitimam dispensationem non est iterum in facie Ecclesiæ, seu coram

coram Parocho ac duobus Testibus, necessario celebrandum. Ita cum alijs Sanchez lib. 2. de Marr. disp. 37. ubi etiam ex Navarro refert, ita declarasse B. Pium V. Et merito: nam tale matrimonium revera non est clandestinum, hoc ipso enim, quod Parochus & testes ignorent ejusmodi impedimentum, utpote occultum, matrimonium illud sufficienter probatur in facie Ecclesiae, quamvis postea sublato per dispensationem impedimento clam revalidetur. Sufficit proinde, quod ambo putativi conjuges denuo renovent mutuò consensum suum matrimoniale, etsi nemo alius adsit.

173. Dicitur notanter, *ambo conjuges*. Nam non sufficit consensus unius duntaxat partis, cum matrimonium non nisi mutuo consensu contrahatur. Hinc, si illud fuit nullum ob occultum impedimentum, ordinariè oportet conjugem impedimenti ignaram reddere certiore de nullitate prioris matrimonij (etsi non sit necesse, causam hujus nullitatis manifestare) ut mutuus denuò consensus praestetur. Nam alioquin conjunx ignara prioris nullitatis, non censetur renovare consensum pro convalidando matrimonio: cum errantis nullus sit consensus; & persona ignara impedimenti, faciat omnia in virtute prioris consensus, qui nullus fuit. Scotus 4. dist. 35. q. un. §. Respondeo, primus consensus, & alij.

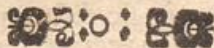
An ambo conjuges debeant scire nullitatem matrimonij, ut renovent consensum?

174. Quòd si hoc fieri nequeat ratione scandali, vel infamiae, ut quia alter conjunx putativus, si foret conscius nullitatis matrimonij, non amplius esset consensurus, aut gravem suspicionem de occulto alterius crimine conciperet: tunc sufficere poterit renovare mutuum consensum sub simili forma: *Volo tecum ex nunc ita contrahere, ut si jam non esset validum inter nos matrimonium, illud nunc inire velim.* Et altera pars respondeat: *Volo & ego similiter.* Sanchez lib. 2. disp. 36. num. 5.

An aliquando sufficere possit consensus sub conditione?

175. Et hæc tum de Sanctissimis Legis Evangelicæ Sacramentis, tum de tota Theologia Morali dicta sufficiant, sintque humillimè subiecta Censuræ ac Judicio sanctæ Matris Ecclesiae, & cedant ad perennem DEI Gloriam.

Epilogus.

Ap-